

Avdelningslektion Ortopeden

Den geriatriska patienten. Fokus på demens.

Förväntningar

- ▶ Ta två minuter och skriv ner vad du förväntar dig att ha med dig efter den här avdelningslektionen.

Mål med denna eftermiddag

- ▶ Få ökad kunskap (alt. befästa kunskap) om den geriatriska patienten
- ▶ Få ökad kunskap om demenssjukdomar
- ▶ Få ökad kunskap om BPSD - Beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

Vem är en geriatrisk patient?

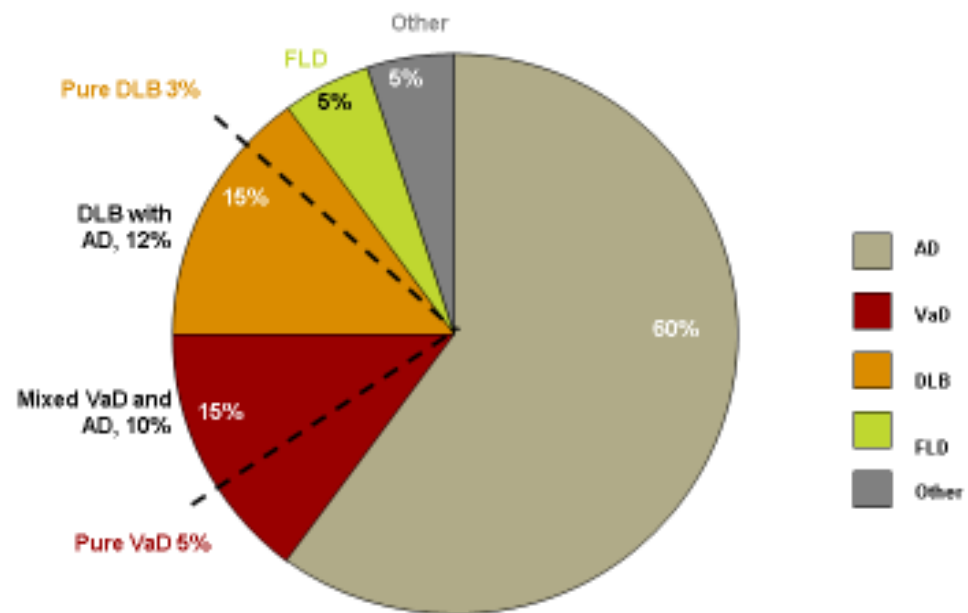
- ▶ Hos ortopedgeriatriska teamet: 75+ och/eller multisjuk (t ex demens, diabetes, grav hjärt- eller njursvikt, KOL mm). Eller enbart grav demens.

Skörhet

- ▶ Tipping point

Översikt demenssjukdomar

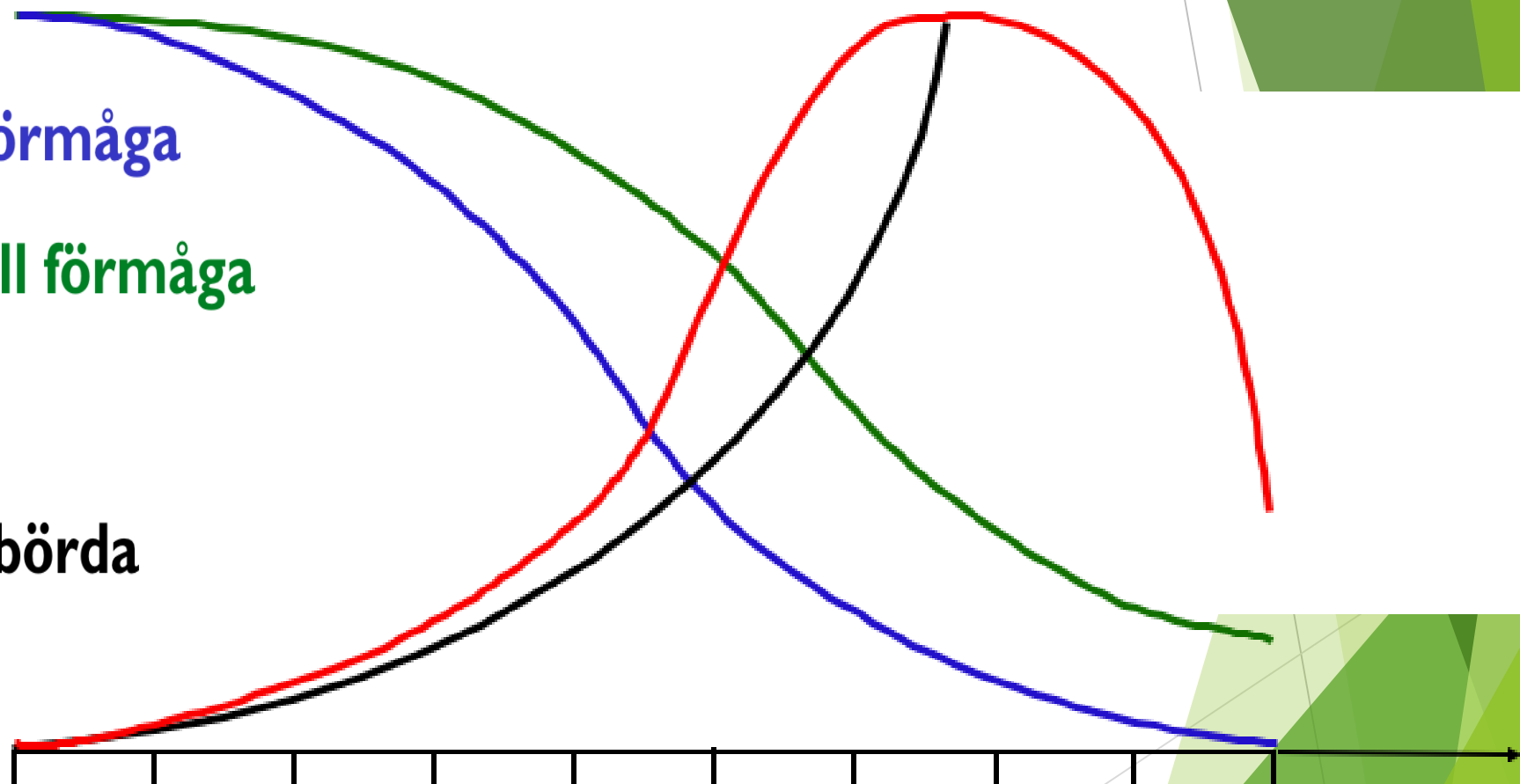
Demenssjukdomar

- ▶ Alzheimer
- ▶ Vaskulär demens
- ▶ Blanddemens

- ▶ Pannlobsdemens (Fronotemporallobsdemens)
- ▶ Parkinsons sjukdom med demens
- ▶ Lewy Bodydemens
- ▶ Huntingtons sjukdom
- ▶ Sekundära demenser

Alzheimer demens

- Kognitiv förmåga
- Funktionell förmåga
- BPSD
- Vårdgivarbörda

Exempel från film och litteratur

Lästips

https://www.youtube.com/watch?v=0_2Cuy3w7W4

Att tänka på

- ▶ Många olika system i kroppen påverkas av demenssjukdom och kan förklara beteenden som utifrån tycks irrationella eller som tolkas på annat sätt av oss runtomkring.
- ▶ Exempel:
- ▶ Syn
- ▶ Abstrakt tänkande
- ▶ Reflexer

BPSD- beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

- ▶ 90% av alla personer som har demenssjukdom får BPSD någon gång under sin sjukdom
- ▶ *Beteendemässiga symtom* som ingår i begreppet BPSD: Aggressivitet (såväl fysisk som verbal), rop, gråt, rastlöshet, skrik, sexuellt opassande beteende och vandrande.
- ▶ *Psykiska symtom* som ingår i begreppet BPSD: apati, ångest, illusioner, hallucinationer, nedstämdhet, eufori, sömnlöshet och hämningslöshet
- ▶ Uttrycken kan vara väldigt relevanta för den person som upplever dem, men svåra att förstå för de som finns i omgivningen.

Akut konfusion

- ▶ Lättutlöst hos person med demenssjukdom
- ▶ Förekommer även hos tidigare kognitivt friska
- ▶ Viktigt att upptäcka och behandla möjliga utlösande orsaker LUFSA

Personcentrerad vård

- ▶ ”Genom vårt bemötande, med respekt för att personen är en unik individ med egna känslor och upplevelser och genom god omvårdnad, kan vi påverka de symtom som demenssjukdomen kan orsaka.” [BPSD-registret](#)
- ▶ Systematiskt arbete med BPSD sker i kommunerna med stöd av BPSD-registret.

Namn: _____ Personnummer: _____
 Enhet: _____ Vårdform: _____ Datum: 201__ - ____ - ____
 Skattad av: _____ Diagnos: _____ Uppföljning: 201__ - ____ - ____

NPI	Förekomst					Allvarlighetsgrad			Summa F x A =
	0	1	2	3	4	1	2	3	
Vanföreställningar									
Hallucinationer									
Agitation/upprördhet									
Depression/nedstämdhet									
Ängest									
Upprymdhet/eufori									
Apati/likgiltighet									
Hämningslöshet									
Lättretlighet/labilitet									
Motorisk rastlöshet									
Sömnstörningar									
Matlust/ätstörningar									

Tänkbara orsaker till BPSD							
Tillräckligt med mat	Ja	Nej	Temp	Normal	Onormal	-	-
Tillräckligt med dryck?	Ja	Nej	Puls	Normal	Onormal	-	-
Tillräckligt med sömn?	Ja	Nej	Blodtryck	Normalt	Högt	Lågt	Ortostatiskt
Normal urin?	Ja	Nej	Ändring	Normal	Onormal	-	-
Normal avföring?	Ja	Nej	Verkar personen smärtfri?			Ja	Nej
God syn (med/utan hjälpmedel)	Ja	Nej	Blodsocker	Normalt	Högt	Lågt	Svängande
God hörsel (med/utan hjälpmedel)	Ja	Nej	Läkemedelsöversyn genomförd		Ja	Nej	
Finns daglig positiv samvaro m andra	Ja	Nej					

Aktuella läkemedel	Styrka	Mor gon	Lun ch	Kvä ll	Natt

Vårdåtgärder	Ggr/v
Bemötandeplan	
Utevistelse	
Fysisk aktivitet	
Massage	
Musik & Sång	
Aktivering	
Lugn ljudmiljö	
Övrigt	

Vägar att minska BPSD

- ▶ Se till att fysiska behov tillgodoses
- ▶ Var uppmärksam på om patienten är stimulikänslig
- ▶ Försök kontrollera vilka signaler du själv skickar ut
- ▶ Se människan

Läkemedelsbehandling

Om icke-farmakologiska åtgärder inte räcker behandlas med läkemedel utifrån symtom

- ▶ Depressiva symtom - SSRI i första hand
- ▶ Irritation, oro, agitation - SSRI
- ▶ Agitation, aggressivitet - memantin
- ▶ Psykotiska symtom och aggressivitet - risperidon
- ▶ Behov av akut sedation - oxazepam

Till sist

- ▶ Återkoppling till förväntningar
- ▶ Var får jag veta mer?

www.regionjh.se/geriatrisktstod

Tack för visat intresse!